

GAZETA GMINNA

WIEŚCI NIEPORECKIE

SOŁECTWA: Aleksandrów, Beniaminów, Białobrzegi, Izabelin, Józefów, Kąty Węgierskie, Michałów-Grabina, Nieporęt, Rembelszczyzna, Rynia, Stanisławów Pierwszy, Stanisławów Drugi, Wola Aleksandra, Wólka Radzymińska, Zegrze Południowe

25 LAT SAMORZĄDNOŚCI

w Gminie Nieporęt

19 czerwca odbyła się uroczysta sesja Rady Gminy Nieporęt, której celem było uczczenie 25-lecia Samorządności w Gminie Nieporęt.

Obchody jubileuszu 25. rocznicy budowy gminnej wspólnoty samorządowej rozpoczęła msza święta w kościele parafialnym w Stanisławowie Pierwszym. Obrady uroczystej sesji w Gimnazjum im. Bohaterów Bitwy Warszawskiej 1920 roku zaszczytli swoją obecnością Senator RP Anna Aksamit, Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego Radosław Rybicki, Starosta Powiatu Legionowskiego Jan Grabiec. Zaproszenie na sesję przyjęli również Radni Rady Gminy oraz sołtysi wszystkich kadencji od 1990 roku, przedstawiciele sąsiednich samorządów, wojska, policji, straży pożarnych, duchowni, dyrektorzy jednostek organizacyjnych. Liczną grupę w sali stanowiła młodzież – uczniowie Gimnazjum, dla której była to cenna lekcja gminnej samorządności. Zarówno panel dyskusyjny, jak i wypowiedzi gości, koncentrowały się wokół przemian, jakie nastąpiły w gminie w trakcie minionych dwudziestu pięciu lat oraz coraz aktywniejszego i bardziej świadomego udziału mieszkańców w tym procesie. Dokumentował je także film, przy którego realizacji wykorzystano archiwalne gminne zdjęcia oraz późniejsze, dzięki którym wyraźnie zobaczyć można było, jak bardzo zmieniła się gmina Nieporęt.

Wszyscy możemy być dumni z tego co osiągnęliśmy, wykorzystując dane nam możliwości.

Z okazji 25 – lecia Samorządności Marszałek Województwa Mazowieckiego Adam Struzik uhonorował Gminę Nieporęt oraz Wójta Gminy Nieporęt Macieja Mazura pamiątkowym medalem PRO MASOVIA. Przyznanie wyróżnienia jest wyrazem uznania dla dynamicznego rozwoju gminy i znaczącego wpływu zachodzących w niej zmian na rozwój Mazowsza oraz dla działalności gospodarza gminy wójta Macieja Mazura. Z podziękowaniami za zasługi oraz zaangażowanie w pracę na rzecz rozwoju społeczności lokalnej Gminy Nieporęt dyplomami uznania wyróżnieni zostali przez Marszałka: Eugeniusz Woźniakowski Radny V, VI i VII kadencji; Przewodniczący Rady Gminy od 2006 r, Marian Oszczyk – Radny III, IV, V, VI i VII kadencji; Wiceprzewodniczący Rady Gminy od 1998 r., Andrzej Olechowski – Radny III, IV, V, VI i VII kadencji; Przewodniczący Rady Gminy w latach 1998- 2005, Andrzej Kula – Radny I, II, III, IV i V kadencji; Przewodniczący Rady Gminy w latach 1990-1998, Roman Madej – Radny IV, V, VI i VII kadencji, Jarosław Koperski – sołtys wsi Stanisławów Pierwszy IV i V kadencji; Radny VI i VII kaden-

cji, Wiesław Smoczyński- Radny I, II, III i V kadencji; Wójt Gminy Nieporęt w latach 1992 – 2002, Zenobia Sołtys – Radna III, IV, V i VI kadencji, Wiesława Bielska – sołtys wsi Stanisławów Drugi II, III, IV, V, VI i VII kadencji, Danuta Stromecka – sołtys wsi Wola Aleksandra I, II, III, IV, V, VI i VII kadencji, Ryszard Zając – sołtys wsi Michałów-Grabina III, IV, V, VI i VII kadencji; Radny IV kadencji, Regina Sokołowska – sołtys wsi Białobrzegi III, IV, V, VI i VII kadencji, Barbara Kawka – sołtys wsi Nieporęt II, III, IV, V kadencji, Stanisław Smoczyński – sołtys wsi Aleksandrów I, II, III i IV kadencji, Stanisław Węcisz – sołtys wsi Izabelin I, II, IV i V kadencji; Radny III kadencji, Mieczysław Stańczak – sołtys wsi Kąty Węgierskie I, II,

III i IV kadencji; Radny V kadencji, Alicja Sokołowska – pracownik Urzędu Gminy Nieporęt od 1992 r. Kierownik Działu Inwestycji i Zamówień Publicznych, zastępca wójta gminy od 2010 r. Medale Wójtowi Maciejowi Mazurowi oraz Przewodniczącemu Rady Gminy Eugeniuszowi Woźniakowskiemu oraz dyplom radnym i sołtysom wręczył Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Radosław Rybicki. Jubileusz 25. lat Samorządności był okazją do wręczenia okolicznościowych pamiątek radnym i sołtysom wszystkich kadencji oraz osobom, współpracującym z gminą Nieporęt w budowaniu zachodzących zmian. Jest to podziękowanie za ich pracę i zaangażowanie, którymi przyczynili się i przyczyniają do rozwoju gminy.

Dla uczczenia 25 lat naszej Samorządności radni przyjęli uchwałę, w której czytamy m.in: „Rada Gminy Nieporęt postanawia uczcić 25. Rocznicę tych wydarzeń oraz wyrazić podziękowania i wyrazić szacunek dla wszystkich, których codzienna praca i poświęcenie doprowadziło do stworzenia podstaw demokracji lokalnej. Wyrazy szczególnej wdzięczności Rada kieruje do wójtów, radnych, sołtysów wszystkich kadencji Samorządu Gminy Nieporęt, a także do wszystkich mieszkańców Naszej Gminy, którzy swoim zaangażowaniem doprowadzili do tego, że dziś Gmina Nieporęt – „Nasza Mała Ojczyzna” – jest stabilną podstawą demokratycznej Rzeczypospolitej Polskiej.”

Oprawę artystyczną uroczystości stanowił koncert chórów Młodzież 50+, Echo Nieporętu oraz młodzieży gimnazjalnej. □ B.Wilk

w tym numerze
WIEŚCI NIEPORECKIE

ABSOLUTORIUM
dla wójta

str. 3

ŚWIĘTO Gminy Nieporęt
fotorelacja

str. 5

LATO
w Gminie Nieporęt

str. 6

Budowa kanalizacji zachód – utrudnienia w ruchu

Trwa budowa kanalizacji zachód w Stanisławowie Drugim, Woli Aleksandra i Józefowie. W najbliższym czasie roboty drogowe, wiążące się z utrudnieniami w ruchu, realizowane będą w ulicy Głównej w Józefowie.

W Stanisławowie Drugim budowana jest kanalizacja w ulicy Wolskiej, w rejonie zlewni P-7. W części ulicy infrastruktura kanalizacyjna jest już położona i trwa odtwarzanie nawierzchni.

W ulicy Łąkowej również trwają roboty drogowe przy odtwarzaniu nawierzchni i porządkowaniu poboczy, po wykonaniu kanalizacji i budowie pompowni P-5. W najbliższych dniach planowany jest rozruch pompowni.

Również w niedługim czasie wznowione zostaną roboty drogowe w ulicy Głównej w Józefowie, które wiążą się z utrudnieniami w ruchu. Komunikacja lokalna kursować będzie jedynie do ulicy Grudzie. Wykonawca in-

westycji, firma STD Nasiłowski, opracuje harmonogram prac w ulicy Głównej i dostarczy go mieszkańcom. Za powstałe utrudnienia w ruchu serdecznie przepraszamy.

APELUJEMY do mieszkańców ulicy Głównej o opróżnienie zbiorników na nieczystości płynne, ponieważ w trakcie realizowanych prac drogowych wóz asenizacyjny nie dojedzie do posesji. Planowany termin zakończenia inwestycji upływa w końcu sierpnia.

Budowa kanalizacji w południowo-zachodniej części gminy jest projektem o łącznej wartości przeszło 9 mln złotych. Gmina uzyskała dofinansowanie projektu

przyznane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 ze środków Funduszu Spójności w wysokości blisko 6 mln złotych.

W ramach inwestycji zostaną wybudowane przewody kanalizacyjne w drogach publicznych w Stanisławowie Drugim, Woli Aleksandra i Józefowie, odejścia kanalizacyjne do poszczególnych nieruchomości w obrębie pasa drogowego oraz sześć przepompowni ścieków: w tym trzy w ul. Wolskiej, jedna w ul. Łąkowej i dwie w ul. Głównej. Łącznie powstanie blisko 9 km nowej sieci kanalizacyjnej, do której podłączy się przeszło 900 mieszkańców.

□ BW

W ulicy Jasnej w Stanisławowie Pierwszym rozpoczyna się budowa wodociągu.

Budowa gminnego wodociągu

Sieć wodociągowa w ulicy Jasnej będzie liczyć 672 metry. Wykonawcą inwestycji jest firma JR-

-SANBUD z Grodziska Mazowieckiego. Koszt prac wyniesie 111 tys. złotych, planowany

termin realizacji upływa 9 września.

□ BW

W związku z organizowaną 12 lipca imprezą sportową Volvo Triathlon Series, informujemy mieszkańców Gminy Nieporęt o planowanych w tym dniu utrudnieniach w ruchu kołowym i pieszym w godzinach 09.00 – 14.30.

Utrudnieniach w ruchu kołowym i pieszym

Termin i godziny wprowadzenia czasowej zmiany organizacji ruchu – 12 lipca 2015r. – sobota dla drogi powiatowej 4303 (Nieporęt – Białobrzegi – Rynia)

- Wyścig rowerowy – 1/8 IM,
- godz. 08.00 – rozpoczęcie wprowadzania zmiany organizacji ruchu.
 - godz. 08.40 – sprawdzenie po-

prawności zmiany organizacji ruchu przez Policję

- godz. 09.00 – zamknięcie wjazdu na wyłączone z ruchu ulice
- godz. 10.30 – 11.30 – przerwa w trwaniu POR
- Wyścig rowerowy – 1/4 IM
- godz. 11.15 – sprawdzenie poprawności zmiany organizacji ruchu przez Policję

- godz. 11.30 – zamknięcie wjazdu na wyłączone z ruchu ulice
- godz. 14.30 – zakończenie trwania zmiany organizacji ruchu UWAGA!

Jest to przewidywany czas maksymalny. Ruch zostanie przywrócony bezpośrednio po zakończeniu rywalizacji na trasie.

□ W. Cybul

Od końca maja trwają prace przy przebudowie budynku szkoły podstawowej w Nieporęcie, realizowane przez firmę TENO Sc. z Warszawy.

Przebudowa szkoły w Nieporęcie

Rozpoczęte pod koniec roku szkolnego prace prowadzone są w łazience na parterze i na I piętrze. Przebudowywane są ściany wewnętrzne, wymieniana instalacja wodna i kanalizacyjna. Zainstalowane zostaną nowe kabiny wc i położona nowa, kolorowa glazura na ścianach.

W następnym etapie w budynku wymieniana będzie instalacja elektryczna, modernizowana rozdzielnia i podrozdzielnia oraz wykonana instalacja hydrantowa. Dzięki temu szkoła dostosowana będzie do aktualnych przepisów przeciwpożarowych.

W następnej kolejności w korytarzu na parterze i na klatce schodowej wykonawca wymieni nawierzchnię podłogi na wykładzinę typu tarket i schodów na gres antypoślizgowy oraz balustrady. Prace te wykonane zostaną do końca wakacji.

Modernizacja pomieszczeń oddziału przedszkolnego, zaplanowana do końca lutego 2016 roku, obejmie przebudowę ścian działowych, wykonanie nowej łazienki, wymianę stolarki drzwiowej, wymianę instalacji elektrycznej i wodno-kanalizacyjnej oraz malowanie.

□ BW

Firma PRI Knauber realizuje IV etap prac przy budowie kanalizacji sanitarnej w Ryni, w ramach projektu realizacji opaski kanalizacyjnej wokół Jeziora Zegrzyńskiego.

Budowa opaski kanalizacyjnej Jeziora Zegrzyńskiego

Roboty drogowe prowadzone są obecnie w ulicy Głównej, na odcinku od drogi powiatowej w kierunku petli autobusowej. Ich realizacja potrwa do końca sierpnia. Budowane są trzy przepompownie ścieków – w ulicy Głównej i ulicy Radzywińskiej.

Zakończono już budowę dwóch pompowni w Białobrzegach i jednej w Ryni. W najbliższym czasie planowany jest ich rozruch techniczny z udziałem MPWiK. Poprzedzi go odbiór techniczny kanałów, w oparciu o monitoring z użyciem kamer.

Budowa tego etapu sieci kanalizacyjnej w Ryni zakończy reali-

zacje projektu – budowy opaski sanitarnej wokół Jeziora Zegrzyńskiego, w ramach którego wykonano infrastrukturę kanalizacyjną na odcinku Białobrzegi-Rynia. Koszt całej inwestycji to przeszło 20 mln zł, ale ponad 80% wyniesie dofinansowanie ze środków unijnych. Inwestycja realizowana jest w ramach Indywidualnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

□ BW

Rozstrzygnięty został przetarg na wykonanie I etapu modernizacji budynku szkoły w Wólce Radzywińskiej. Wykonawcą została Grupa MC Sp. z o.o. w Warszawie.

Modernizacja szkoły w Wólce Radzywińskiej

W ramach I etapu prac w budynku wymienione zostaną instalacje elektryczna, co i wodno-kanalizacyjna. Zaplanowano malowanie ścian, wymianę nawierzchni podłóg, wymianę grzejników i drzwi wejściowych do przedszkola. Klatka schodowa zostanie pomalowana, a balustrady wymienione. W szatni wykonane zostaną boksy dla klas. W modernizowanych pomieszczeniach zainstalowane zostanie oświetlenie typu LED.

Prace modernizacyjne zrealizowane zostaną do końca sierpnia.

□ BW

WIEŚCI NIEPORĘCKIE

Wydawca: Urząd Gminy Nieporęt
pl. Wolności 1, 05-126 Nieporęt
tel. (22) 767 04 00
Redaktor naczelny: Beata Wilk
Druk: Agora – Poligrafia Sp. z o.o.
ISSN 1897-1911

11 czerwca (czwartek) odbyła się IX sesja Rady Gminy Nieporęt, podczas której radni udzielili wójtowi Maciejowi Mazurowi absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2014 rok – 12 głosami „za”, przy 1 „wstrzymującym się”.

Absolutorium dla wójta

Podczas sesji Radni podjęli m.in. następujące uchwały (pełna treść uchwał pod adresem: www.bip.nieporcet.pl):

- W pierwszej części obrad radni zatwierdzili sprawozdania finansowe Biblioteki Publicznej Gminy Nieporęt (uchwała Nr IX/54/2015) oraz Gminnego Ośrodka Kultury z siedzibą w Nieporęciu za 2014 rok (uchwała Nr IX/55/2015). Następnie przystąpiono do procedury udzielania absolutorium:
- Rada Gminy Nieporęt przed podjęciem uchwały w sprawie udzie-

lenia Wójtowi Gminy Nieporęt absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2014 rok zatwierdziła uchwałą Nr IX/57/2015 sprawozdanie finansowe za 2014 rok wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Gminy za 2014 rok jednogłośnie 13 głosami „za”. Przed zatwierdzeniem tych sprawozdań radni zostali zapoznani z pozytywną opinią Regionalnej Izby Obrachunkowej w Warszawie oraz Informacją o stanie mienia Gminy Nieporęt sporządzonej na dzień

31.12.2014 r.

Ponadto, przed głosowaniem nad udzieleniem Wójtowi Gminy absolutorium, radni zostali zapoznani ze stanowiskiem Komisji Rewizyjnej, obejmującym pozytywną opinię Komisji o wykonaniu budżetu Gminy Nieporęt za 2014 rok oraz wnioskiem o udzielenie Wójtowi Gminy Nieporęt absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2014 r., a także z pozytywną opinią Regionalnej Izby Obrachunkowej o wniosku Komisji Rewizyjnej Rady Gminy

Nieporęt w sprawie udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy Nieporęt za 2014 rok.

W głosowaniu nad udzieleniem Wójtowi Gminy Nieporęt absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2014 rok wzięło udział 13 radnych: „za” głosowało 12 radnych, 1 radny „wstrzymał się” od głosu. W wyniku głosowania Rada Gminy Nieporęt, podejmując bezwzględną większością głosów uchwałą Nr IX/58/2015 udzieliła absolutorium za 2014 rok Wójtowi Gminy Nieporęt. □ J. Jońska

WYKAZU NIERUCHOMOŚCI DO DZIERŻAWY

Informacja o wywieszeniu wykazu nieruchomości Gminy Nieporęt przeznaczonych do dzierżawy

Wójt Gminy Nieporęt na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r. poz. 782) podaje do publicznej wiadomości, że na tablicy informacyjnej w Urzędzie Gminy Nieporęt pod adresem: 05-126 Nieporęt, Plac Wol-

ności 1, na okres 21 dni, to jest od 24.06.2015 r. do 15.07.2015 r., został wywieszony wykaz nieruchomości Gminy Nieporęt, przeznaczonych do dzierżawy, obejmujący część działki nr 128/10 w Nieporęciu.

Wójt Gminy Nieporęt
Sławomir Maciej Mazur

Uczennice Gimnazjum w roku szkolnym 2014/2015 brały udział w XXI sezonie Szkolnej Ligi Siatkówki Szkół Średnich. Zwycięskie występy zapewniły im awans do I ligii!

Gimnazjum w Stanisławowie Pierwszym w I Lidze!

Zmagania sportowe dziewczęta rozpoczęły w II lidze. Udział w nich wzięło 8 zespołów, m.in. z Wyszkowa, Tuszcza, Błonia, Warszawy. Rozgrywki odbyły się systemem „każdy z każdym”, mecz i rewanż. Nasze siatkarki na 14 rozegranych meczów doznały tylko jednej porażki, w I rundzie w Wyszkowie z drużyną Zespołu Szkół Nr 3. W sumie reprezentacja gminy zdobyła 38 punktów, 27 setów (przegrywając tylko 4) oraz 720 małych punktów czym zapewniła sobie I miejsce w II lidze oraz historyczny awans do I ligii!

17 czerwca nasze siatkarki, wraz z zastępcą dyrektora Jerzym Wawrzyniakiem oraz nauczycielem Dariuszem Pieśniakiem, uczestniczyły w Warszawie w uroczystej gali podsumowującej Szkolną Ligę Siatkówki. Honorowym gościem spotkania byli Andrzej Niemczyk (Trener „Złotek”) oraz Zygmunt Chajzer. Uczennice Gimnazjum w Stanisławowie Pierwszym zostały udekorowane złotymi medalami oraz otrzymały pamiątkowy puchar. Jak co roku zostały przyznane nagrody indywidualne, i tak m.in. Nagrodę im. Arkadiusz Gołasia 2015

otrzymała Natalia Bartkowska (uczennica klasy III D) jako najlepsza zawodniczka do lat 16 Szkolnej Ligi Siatkówki, a Nagrodę Trener Roku SLS „Debiut” otrzymał Dariusz Pieśniak.

Gminę Nieporęt reprezentowały: Maryla Karczmarczyk, Natalia i Patrycja Bartkowska, Sylwia i Magda Postek, Dominika Knap, Dominika Bańska, Karolina Szabelewska, Karolina Banaszek, Aleksandra Hołuj, Natalia Urban, Weronika Pawłowska, Weronika Denkiwicz, Weronika Szraga. Trener – Dariusz Pieśniak. □ B. Wilk

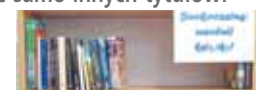
W dniach 20–21 sierpnia w Bibliotece Publicznej Gminy Nieporęt z siedzibą przy ul. Dworcowej 9 A, będzie odbywać się Akcja Wymiany Książek pod nazwą „Wielki Bookcrossing”. Każdy uczestnik akcji po przyniesieniu do Biblioteki maksymalnie 5 sztuk książek, będzie mógł je wymienić na tyle samo innych tytułów.

Wielki Bookcrossing

Zachęcamy każdego, kto ma w domu książki, których nie będzie już czytać, aby podzielił się nimi w ten właśnie sposób. Z pewnością każdy znajdzie dla siebie książki warte uwagi spośród licznych pozycji jakie Biblioteka przeznaczy do wymiany.

Naszą Akcję wspomagają następujące wydawnictwa i dyskonty książkowe: Wydawnictwo Czarna Owca, Rebis, Krytyka Polityczna, M.C. Kwadrat, Platon- Dystrybucja Książek oraz Kultura Gniewu.

„Wielki Bookcrossing” odbywać

się będzie w godzinach otwarcia Biblioteki czyli w dniu 20 sierpnia od godziny 9.00 do 18.00 a w dniu 21 sierpnia od 12.00 do 18.00.

Zapraszamy wszystkich chętnych do dzielenia się swoim domowym księgozbiorem. □ E. Józwiak

NIEPORĘCKIE LATO MUZYCZNE

KOMPLEKS REKREACYJNO-WYPOCZYNKOWY NIEPORĘT - PILAWA

11 LIPCA PARAFRAZERS

18 LIPCA OSTATNIE TAKIE TRIO

25 LIPCA YELLOOVAN

WSZYSTKIE KONCERTY OD GODZ. 17.00

ORGANIZATORZY: URZĄD GMINY NIEPORĘT I DKK KRZYSZTOF KOSTRO

24 maja przy kościele NMP Wspomożycielki Wiernych w Stanisławowie Pierwszym odbył się festyn rekreacyjno-sportowy „Maczyna Niedziela”, zorganizowany po raz siódmy z okazji Dnia Matki.

Maczyna Niedziela w Stanisławowie Pierwszym

Wydarzeniu patronował ksiądz proboszcz Tomasz Osiadacz, wójt Maciej Mazur, Rada Gminy Nieporęt oraz sołtysi wsi: Aleksandrów, Izabelin, Nieporęt, Stanisławów Pierwszy i Rembelszczyzna. W organizacji i przeprowadzeniu festynu zaangażowana była duża grupa mieszkańców, którym pomagali wolontariusze z Gimnazjum. Odbywająca się tego dnia o godzinie 12.00 msza święta była mszą odpustową.

Program rozpoczął się sportowym akcentem – turniejem miniaturowych dla dzieci, przygotowanym przez UKS „Dębina”. Na ciąg dalszy emocji sportowo-rekreacyjnych złożył się turniej rodzinny tenisa stołowego, konkurencje biegowe oraz zawody zręcznościowe dla maluchów. Nagrody zwycięzcom wręczyli ksiądz Tomasz Osiadacz oraz wójt Maciej Mazur. Dla wszystkich Mam zagrał zespół „Avans”, wystąpił chór „Młodzież 50+”, zaprezentowali się uczniowie z SP Izabelin w programie „Niespodzianka dla Mamy” oraz zaśpiewała schola dziecięca przy parafii w Stanisławowie Pierwszym. Do swojego stoiska za-

prosił Caritas ze Stanisławowa Pierwszego, zachęcając do udziału w loterii fantowej. Radni i sołtysi częstowali znakomitą potrawą z grilla i ciastem, natomiast Drogowe Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, zaprezentowało udzielanie pierwszej pomocy. Dodatkową atrakcją dla najmłodszych uczestników była dmuchana zjeżdżalnia. Pamiętajką po zorganizowanym po raz siódmy festynie jest piękny krzak czerwonej róży, tradycyjnie zasadzony w sąsiedztwie kościoła.

□ BWilk

Pikniki Rodzinne w gminie

Izabelin

12 czerwca przy Szkole Podstawowej w Izabelinie odbył się Piknik Rodzinny, gdzie każdy znalazł coś dla siebie. Było mnóstwo atrakcji m.in. występy uczniów, rodzinny konkurs plastyczny, loteria fantowa, z której dochód został przekazany na kampanię PAH „Studnia dla Południa”. Było malowanie buziek, warsztaty z robotyki, a na boisku odbywały się gry i zabawy sportowe. Na pikniku zobaczyć można było pokaz Ochotniczej Straży Pożarnej z Nieporętu a także zagrać z Kapitanem Wyderką. Do wieczora trwała zabawa przy muzyce zespołu „Show”. Więcej zdjęć do obejrzenia na facebooku gminy Nieporęt.

□ RŚ

Kąty Węgierskie

Piknik Rodzinny, zorganizowany u progu lata przez Radę Sołecką oraz Ochotniczą Straż Pożarną w Kątach Węgierskich, przy wsparciu Urzędu Gminy Nieporęt, był okazją dla mieszkańców do wspólnego atrakcyjnego spędzenia czasu, ale największe niespodzianki czekały na najmłodszych. Organizatorzy zapewnili wiele atrakcji, zaczynając od zabaw i gier, dmuchanego placu zabaw, malowania twarzy, kosztowania pysznej waty cukrowej, pokazów straży pożarnej, a kończąc na rodzinnym grillowaniu i pieczeniu kiełbasek przy ogromnym ognisku. Świetna pogoda, bardzo dużo przybyłych gości i wspaniałe atrakcje sprawiły, że był to bardzo udany i wyjątkowy dzień. Serdeczne podziękowania należą się: Jerzemu Rębelskiemu i Event Impression, Renacie Bałdowskiej i Sklepowi DUET, Wiesławowi Kostro, Państwu Marioli i Wojtkowi Szybowskiemu oraz wszystkim, którzy nawet w najmniejszy sposób przyczynili się do tego, aby uczestnicy Pikniku mogli spędzić tak miło niedzielne popołudnie.

□ Anna Kostro-Olechowska

KONKURS OGRÓDKOWY

W 2015 ROKU

WÓJT GMINY NIEPORĘT
I KOMISJA OCHRONY ŚRODOWISKA,
ZDROWIA I PORZĄDKU PUBLICZNEGO
RADY GMINY NIEPORĘT

ZAPRAZAJĄ MIESZKAŃCÓW GMINY NIEPORĘT
DO UDZIAŁU W XIII EDYCJI GMINNEGO
KONKURSU NA

NAJŁADNIEJSZY OGRÓD
PRZYDOMOWY

ZGŁOSZENIE OGRODÓW DO OCENY PRZEZ
KOMISJĘ KONKURSOWĄ U SOŁTYSÓW
LUB W URZĘDZIE GMINY NIEPORĘT
DO 31 LIPCA 2015 ROKU.
POK. NR 30 II PIĘTRO

Święto Gminy Nieporęt

Prezentacje artystyczne zespołów wokalnych i tanecznych, koncerty popularnych artystów, zawody sportowe, konkursy z nagrodami, pokazy OSP, stoiska gminnych szkół i przedszkoli, prześcigające się w atrakcyjnych propozycjach nie tylko zabawy dla najmłodszych, to tylko część bogatego programu tegorocznego Święta Gminy Nieporęt. W jubileuszowym roku 25-lecia Samorządności nawet kapryśna pogoda nie sprawiła zawodu i kończące święto sztuczne ognie pięknie prezentowały się na nocnym niebie.

Organizatorzy dziękują sponsorom: KK-POL, SK Bank, Grodno, Rancho Bena, Krzysztofowi Kostro, Stal Service Sp. z o.o. oraz Operatorowi Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A., który w gminie Nieporęt prowadzi ważne inwestycje gazowe dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju.

□ BWilK

Uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Nieporęcie w finale ogólnopolskiego konkursu Senatu RP.

Szkoła Marzeń

15 czerwca 2015 r. w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej odbył się finał konkursu „Szkoła marzeń” zorganizowanego przez Parlamentarny Zespół ds. Dzieci. Do tegorocznego konkursu zgłosiło się 7,5 tys. uczestników, a na etapie okręgowym w jego przeprowadzenie zaangażowało się 91 biur senatorowskich i poselskich. Do etapu ogólnopolskiego zakwalifikowano 662 prace zarówno plastyczne, jak i literackie. Wśród nich cztery prace z naszej szkoły przygotowane przez uczniów pod kierunkiem nauczycielek: p. Beaty Wierzchoń, p. Iwony Bartosiewicz i p. Iwony Kopki.

Uczestnicy konkursu plastycznego:

- Piotr Walczyk z klasy 1a
- Nadia Ślifirska z klasy 1a
- Ignasz Kopka z klasy 4a

Uczestnik konkursu literackiego:

- Mikołaj Bulge z klasy 6a

Serdecznie gratulujemy uczniom!

W Senacie RP odbyło się wręczenie nagród i losowanie nagród specjalnych przyznawanych przez ministrów. Każdy z uczestników finału Konkursu otrzymał dyplom i upominki od Senatora Profesora Alicji Chybickiej, przewodniczącej Parlamentarnego Zespołu ds. Dzieci. Podczas uroczystości przedstawiciele ambasad Iranu,

Łotwy i Słowenii mówili o swoich krajach, a także o obowiązujących w nich systemach szkolnictwa.

Dzieci miały też możliwość zwiedzenia Parlamentu oraz wcielenia się w rolę Senatorów. Niesamowitym doświadczeniem było uczestniczenie w głosowaniu w sali obrad Senatu RP. Zebrana młodzież i dzieci odpowiedziało m.in. na pytania: „Czy lubisz zupę pomidorową?”, „Czy to, że żyjesz w Polsce, jest dla Ciebie ważne?”, „Czy chciałbyś mieć władzę, by zmieniać świat wokół siebie?”, „Czy warto korzystać z doświadczenia starszych np. rodziców?”, „Czy uważasz, że to czego się

uczysz w szkole, przyda ci się w życiu?”. Ten pracowity dzień zakończył obiad w sejmowej restauracji.

Życzymy laureatom, by nie pozbywali się marzeń i by szkoła stała się taka, jaką sobie wymarzyli.

□ Iwona Bartosiewicz

HARMONOGRAM ODBIORU ODPADÓW KOMUNALNYCH W LIPCU 2015 ROKU

Zegrze Południowe: cała miejscowość (bez osiedla Wojskowego)
Nieporęt ulice: Zegrzyńska, Rumiankowa, Stokrotki, Brzozowa, Kwitnącej Wiśni, Nowolipie, Kapitana Stefana Pogonowskiego, Białego Bzu, Spokojna, Pszeniczna, Wojska Polskiego, Wieczorna Bryza, Pilawa

tydz.	Pon	Wt	Śr	Czw	Pt	So	Ndz
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31		

Aleksandrów: cała miejscowość
Stanisławów Pierwszy ulice: Małolecka, Przyszłości, Wierzbowa, Rodzinna, Błękitna

tydz.	Pon	Wt	Śr	Czw	Pt	So	Ndz
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31		

Nieporęt ulice: Zwycięstwa, Powstańców, Odrodzenia, Lawendowa, Polnych Kwiatów, Hubala, Kapitana Benedykta Pęczkowskiego, Nastrojowa, Turkusowa, Małolecka, Potocka, Przyjaciół, Marsa, Czajki

tydz.	Pon	Wt	Śr	Czw	Pt	So	Ndz
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31		

Stanisławów Pierwszy ulice: Izabelińska, Krzywa, Graniczna, Baletowa, Klonowa, Strużańska, Jana Kazimierza, Świerkowa, Wesola, Borówkowa, Cyprysowa, Jagodowa, Brzozy, Pięciolinii, Wiołowa, Konwaliowa, Alegro, Sonaty, Smyczkowa, Wolfganga A. Mozarta, Koncertowa, Operowa, Harmonii, Barokowa, Warsztatowa, Zajazdowa, Sokola, Stolnika, Wojskiego, Geodetów, Drozdowa, Pogodna, Lisia, Jodłowa, Kalinowa, Jarzębiny, Leśny Zakątek, Paproci

tydz.	Pon	Wt	Śr	Czw	Pt	So	Ndz
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31		

Nieporęt ulice: Jana Kazimierza, Zosi, Inwokacji, Zamkowa, Szkolna, Dworcowa, Dzikiej Róży, Adama Mickiewicza, Pana Tadeusza, Soplicowo, Podkomorze, Gerwazego, Protazego, Telimena, Jacka Soplidy, Szlachecka, Rejtana, Rejenta, Asesora, Epopei

tydz.	Pon	Wt	Śr	Czw	Pt	So	Ndz
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31		

Rembelszczyzna: cała miejscowość
Stanisławów Pierwszy ulice: Słoneczna, Regatowa, Złotych Piasków, Jasna, Spełnionych Marzeń, Tęczowa, Sielska, Świetlana, Księżycowa, Brukowa

tydz.	Pon	Wt	Śr	Czw	Pt	So	Ndz
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31		

Nieporęt – Osiedle Głogi ulice: Wazów, Kordeckiego, Babinicza, Rynek, Aleja Henryka Sienkiewicza, Czarnieckiego, Husarii, Butryma, Jana III, Jaremy, Skrzetuskiego, Ketlinga, Heleny, Krzysi, Michała, Baški, Rocha, Kmicica, Oleńki, Zagłoby, Izabelińska

tydz.	Pon	Wt	Śr	Czw	Pt	So	Ndz
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31		

Wólka Radzyńska: cała miejscowość
Izabelin: cała miejscowość

tydz.	Pon	Wt	Śr	Czw	Pt	So	Ndz
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31		

Rynia: cała miejscowość
Beniaminów: cała miejscowość
Białobrzegi: cała miejscowość (bez Osiedla Wojskowego)

tydz.	Pon	Wt	Śr	Czw	Pt	So	Ndz
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31		

Józefów ulice: Borki, Diamentowa, Dzika, Henryka Sienkiewicza, Krótka, Leszczynowa, Leśna, Polnych Maków, Leśna Polana, Leśne Osiedle, Niecała, Objazdowa, Piaskowa, Piastowska Polna, Polnej Róży, Poziomkowa, Runa Leśnego, Sezamkowa, Strużańska, Szczęśliwa, Wspólna, Dębowa, Miodowa, Orzechowa, Główna, Wiosenna, Wyścigowa, Zacisze, Zielona

tydz.	Pon	Wt	Śr	Czw	Pt	So	Ndz
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31		

Wola Aleksandra: cała miejscowość
Nieporęt – Osiedle Las ulice: Myśliwska, Chłodna, Szafronowa, Plac Wolności, Podleśna, Lazurowa, Pionierska, Ogrodowa, Niezapominajki, Różana, Irysowa, Chabrowa, Sasankowa, Tulipanowa

tydz.	Pon	Wt	Śr	Czw	Pt	So	Ndz
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31		

Kąty Węgierskie: cała miejscowość

tydz.	Pon	Wt	Śr	Czw	Pt	So	Ndz
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31		

Stanisławów Drugi: cała miejscowość
Józefów ulice: Szkolna, Rodziny Kalińskich

tydz.	Pon	Wt	Śr	Czw	Pt	So	Ndz
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31		

Michałów-Grabina: cała miejscowość

tydz.	Pon	Wt	Śr	Czw	Pt	So	Ndz
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31		

Zabudowa wielorodzinna: BIAŁOBRZEGI: Osiedle Wojskowe, ZEGRZE POŁUDNIOWE: Osiedle Wojskowe
 ZEGRZE POŁUDNIOWE: ul. Myśliwska 6 i ul. Szkolna 2
 REMBELSZCZYŻNA: ul. Jana Kazimierza 576
 WÓLKA RADZYŃSKA: ul. Szkolna 79 A

tydz.	Pon	Wt	Śr	Czw	Pt	So	Ndz
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31		

LEGENDA

- odpady komunalne (zmieszane)
- papier, plastik, szkło, metal i opakowania wielomateriałowe (wszystkie worki z segregacją)
- zielone

Wodniki, topce i kazytki, czyli co zamieszkuje wody Jeziora Zegrzyńskiego

Historia dawnych zamków nie może obejść się bez legendy o duchach, podobnie jest z jeziorami lub rzekami. Sprawdźmy zatem czy Jezioro Zegrzyńskie i tworzące je rzeki zamieszkuje jakieś tajemne duchy. Zainteresowanie demonami wodnymi powraca zwłaszcza w okresie lata, gdy spędzamy sporo wolnego czasu nad wodą.

Zaciekawienie istotami nadprzyrodzonymi wiąże się z literaturą epoki romantyzmu. Pod koniec XVIII w. językoznawcy i pisarze zaczęli podkreślać odrębność języka i kultury zachodniej w sztuce i zwyczajach ludowych. W Anglii, Niemczech, Hiszpanii stare tradycje narodowe pojawiły się w centrum zainteresowań pisarzy i badaczy. W 1806 r. kiedy Prusy uległy potędze armii Napoleona Bonaparte, nowa francuska władza naruszyła poczucie niemieckiej tożsamości. Sposobem na odzyskanie dawnej świetności był powrót do ludowej tradycji, na której opiera się fundament świadomości narodowej. Prace filologów i bajkopisarzy Jakoba i Wilhelma Grimmów zawierały opis prehistorii niemieckich zwyczajów i języka. W 1815 r. rozpoczęli pracę zbierania pieśni i podań ludu niemieckiego opublikowane w „Kinder- und Hausmärchen”.

W Polsce podobną pracę wykonał Oskar Kolberg, który w 1839 r. rozpoczął na Mazowszu zbieranie materiałów o folklorze muzycznym. W 1857 r. wydał dzieło podsumowujące jego pracę – „Pieśni ludu polskiego”. W trakcie gromadzenia materiałów opisywał też zwyczaje i prowadził obserwacje etnograficzne. Efektem jego pracy jest obszerne dzieło „Lud. Jego zwyczaje, sposób życia, mowa, podania, przysłowia, obrzędy, gusła, zabawy, pieśni, muzyka i tańce”, do 1890 r. wydał 33 tomy tego opracowania.

W tradycji wierzeń ludów słowiańskich szczególnie miejsce zajmują demony zamieszkujące otchłanie wód. Wynika to być może z niezbyt powszechnej umiejętności pływania wśród dawnej ludności ziem polskich, a także obawy przed groźną wodą, która potrafiła pokazać swoje niszczycielskie oblicze w czasie powodzi.

Demon z mitologii greckiej daimon czyli duch zły albo dobry wywierający wpływ na losy człowieka (Słownik..., 1960). Problematyka wierzeń w istoty nadprzyrodzone wchodzi w zakres zainteresowań demonologii, a także etnografii. Istnieje bogata literatura etnograficzna, w której autorzy próbowali w ujęciu akademickim dokonać klasyfikacji demonów. Mimo tak szerokiego kręgu badaczy, wierzenia w demony stanowią najsłabiej opracowaną dziedzinę folkloru w Polsce (Bohdanowicz, 1993). Materia to trudna do opisanego, po-

nieważ w wierzeniach ludowych przenikają się treści religijne i świeckie, podlegające wielkim zmianom w dobie oddziaływania środków masowego przekazu i modernizacji społeczeństwa. W reliktowej postaci wiarę w demony odnajdziemy jeszcze w baśniach, podaniach, opowieściach, przysłowiach oraz w sztuce ludowej.

Klasyfikacja demonów może być dokonana na podstawie ich przyporządkowania do odpowiednich komponentów środowiska. Taką metodę zastosował Pełka (1987), wyróżniając demony atmosferyczne, przyrodnicze (leśne, wodne, polne), społeczne. W tym opracowaniu zajmujemy się demonami wodnymi, które pojawiały się w wierzeniach dawnych mieszkańców dolin Narwi i Bugu.

Na terenie Polski demony zamieszkujące wody śródlądowe nosiły nazwę topielców, topników, topców, a lokalnie funkcjonowały nazwy takie jak: pływники, wodniki, wirniki, wassermy (Baranowski, 1981). W średniowieczu doszło w tradycji ludowej do przesunięcia niektórych wierzeń z demonów na diabły, stąd nazwa diabły wodne. Uważano w dawnych wierzeniach ludowych, że wodnik był bardziej szkodliwy niż diabeł, bo spotkanie z nim kończyło się zwykle utonięciem lub co najmniej wciągnięciem do wody.

Kim jest zatem wodnik i jak się bronić przed jego wpływem. Nad dolną Narwią i Orzycem uważano, że wodnikiem jest zły człowiek, który z woli piekiel pozostaje w wodzie w pobliżu miejsca swojego zamieszkania.

W Popławach pod Pułtuskim opowiadano o wyrodnym synu i okrutnym mężu, który za swe przewiny skazany został na pobyt w wodnych wirach Narwi. Gdy pewnego razu dwu rybaków przepływało łódką w pobliżu jego schronienia, wodnik chwycił jednego za nogę i próbował wciągnąć w odmęt. Nie pomogło okładanie wodnika wiosłem po głowie, dopiero gdy drugi z rybaków zwrócił się do niego po imieniu i nazwisku, demon się zawstydził i odstąpił od swojej niedoszłej ofiary.

Jak wygląda wodnik? Ze względu na środowisko w jakim przebywa, jego cechami szczególnymi jest ociekająca wodą odzież, a także mokre włosy splecione z wodorostami.

W okolicach Pułtusza w dniu 26 grudnia 1806 r. miała miejsce wielka bitwa między wojskami Napoleona i wojskami rosyjskimi, a wedle ludowej legendy w wodach Narwi utonęło wówczas wielu żołnierzy, w czasie próby przekraczania rzeki po lodzie. W rzeczywistości w dniu bitwy panowała odwilż i wojsko francuskie tonęło nie w wodzie lecz w błocie. Do słownika Wielkiej Armii tamta bitwa wprowadziła pojęcie „pułtuskie błoto” (fr. la boue de Pultusk) a także „polska zima” (fr. l’hiver de Pologne). Typowe dla działań wojsk Napoleona było też poszukiwanie wyżywienia w okolicznych wsiach – było to zgodne z ówczesną zasadą – „wojna żywi się sama”. Wsie opuszczone przez wycofujących się Rosjan były już ograbione z żywności, a żołnierze francuscy traktowali Polaków jak mieszkańców sąsied-

nich Prus, a więc nie powstrzymywali się od konfiskat. W latach 20. i 30. XX w. wśród miejscowych mieszkańców opowiadano sobie o wodnikach w mundurach wojskowych, z którymi można było się porozumieć tylko w językach obcych. Wodnik Francuz, który grasował w wodach Narwi był stosunkowo niegroźny, przedmiotem jego zainteresowań były przepływające w pław konie i krowy, zadawał się też gęsiami i kaczkami. Było to zapewne ujęte w ludową legendę wspomnienie o żołnierzach Wielkiej Armii, którzy we wsiach poszukiwali żywności.

Obrona przed wodnikiem była według dawnych poglądów prawie nie możliwa. Niekiedy można było wyrwać się z jego objęć przez odwrócenie jego uwagi, zadając trudne pytanie lub zagadkę. Nad dolną Narwią opowiadano o flisaku, który pływając na tratwach opracował skuteczną metodę obrony przed wodnikiem, polegającą na wypowiedzeniu zaklęcia: „Flis, Mlis, Klis”. Co oznaczało słowo Mlis i Klis nie wiadomo, chodziło tu zapewne o zbiecie z tropu wodnika, który zamiast trudnić się topieniem ofiary zajmował się rozwiązaniem tej semantycznej zagadki.

Praczką z Serocka, ciągnięta przez wodnika wykrzykiwała „pozdrowienia od Małgorzaty”. Te ozdrowienia spowodowały, że napastnik zaczął zastanawiać się, o którą Małgorzatę chodzi, co umożliwiło kobiecie ucieczkę z jego rąk.

Poza topieniem ludzi, wodnik prowadzi także inną szkodliwą działalność. W nocy rozrzucając na przybrzeżnych łąkach stogi siana, zrywają rybakom sieci, gaszą ogniska, niszczą jazy i słuzę, a nawet wstrzymują ruch barek.

Zanikające wierzenia ludowe w wodników niepokoiły już Glogera (1903), który w trakcie spływu po Biebrzy oraz Narwi i napisał: „Z tego, co mi opowiadają, przekonuję się, że nad Biebrzą mniemań podobnych jest mało, że stare przesady wygasają, a te jakie zostały, ubogie są w wyobraźnię i poezję. Opowiadają mi ludzie tujejsi na moje zapytania lakonicznie: że kto się utopi, to zostaje topielcem i wciąga potem kąpiących się pod wodę, ale że w Biebrzy bardzo rzadkie są wypadki utonięcia, bo nadbrzeżni mieszkańcy obojętnej płci od dziecka dobrze pływać umieją, że głębin w Biebrzy nie tak wiele, że nad Narwią, w której korycie wszędzie są znaczne głębiny i częstsze wydarzają się wypadki utonięcia, daleko więcej lud mówi o topielcach i wierzy w topielców, ale i tam księża wytypiają wśród ludu podobne zabobonne wierzenia.”

W moich wspomnieniach z żeglarskich wypraw po Narwi zachowało się też zdarzenie, które początkowo zapowiadało się na spotkanie z wodnikiem. Był rok 1976 płynęliśmy małą łódką w górę rzeki, halując na żaglach. Dotarliśmy do wsi Zambski Kościelny, było późne wrześnie popołudnie, z rzeki podnosiła się mgła. W pewnym momencie na środku rzeki zobaczyliśmy śpiącego na siedząco, zanurzonego w wodzie po pas mężczyznę. To wodnik – powiedział ktoś z załogi, obeznany w lokalnych legendach. Okazało się jednak, że był to

kandydat na wodnika, a mianowicie nietrzeźwy woźnica siedzący na koźle, zanurzonej pod wodą furmanki, z której wypiął się trzeźwy koń przy próbie przekroczenia rzeki w bród.

Bardziej malowniczymi demonami od wodników są rusalki, które pojawiają się w wierzeniach ludowych na terenach wschodniej słowiańszczyzny i w dorzeczu Bugu. Inne nazwy rusalek to rusawki, rusaiki, lub po prostu baby wodne. Na Białorusi rusalki są nazywane kazytkami, od słowa „kazytat” czyli łaskotać. Na Podlasiu rusalkę określano również mianem bogunki – nimfy wodnej, która wywodzić się miała z rzeki Bug.

Były to piękne dziewczyny o białej karnacji skóry, długich włosach, skąpo ubrane, przystrojone w wianki z wodnych kwiatów. Nad brzegiem Bugu można było zobaczyć rusalki, gdy prały kijankami swe koszule, tańczyły lub wygrzewały się na słońcu. Wierzono także, że w miejscach gdzie rusalki wychodzą na łąd trawa jest zawsze wilgotna, bujna i zielona. Płając po wodzie, śpiewem oraz wdziękami starały się przyciągnąć młodych mężczyzn.

Mieszkaniec Mielnika nad Bugiem opowiadał jak z wody wynurzyły się trzy rusalki w białych koszulach i wypłoszyły stado pasących się krów na nadbrzeżnych łąkach. Wierzono, że piękne rusalki potrafią na śmierć zatańczyć lub załaskotać młodych chłopców. W miejscach odwiedzianych przez rusalki rano mieszkańcy nadbrzeżnych wsi znajdują niekiedy zgubione części garderoby (Klechdy, 1972).

O spotkaniu z rusalkami nad Bugiem wspomina Gloger (1903), pisząc: „Płynęliśmy znowu swobodnie, wysiadając tu i ówdzie na brzegi, gdy nagle przedstawił się nam niezwykle widok. O kilkaset kroków, na zielonem wybrzeżu, sześć niewieścich postaci, którzy zabłądzili w to nieznanie sobie ustronie? Stado białych, jak śnieg gąsek, szczytało trawę u stóp tych nadbuzanek, które niestety pomimo zbliżania się naszego, nie zdawały się zwracać na nas żadnej uwagi, ale wytrwale wciąż płasły i płasły nieznużone. Gdyśmy podплыли bliżej, przekonaliśmy się wówczas z pewnem rozczarowaniem, że to już były kobiety nie pierwszej młodości, które używając nóg zamiast „kijanki”, prały w ten dziwny sposób bieliznę swoich mężów, dzieci, a może i wnuków.”

W demonologii ludowej pojawiają się też syreny, ich rozprzestrzenienie ograniczone jest jednak tylko do Wisły. Z pewnością wozdrowca dla tego typu demonów przywędrował do Polski z zachodu. Mają one utrudniony dostęp do Jeziora Zegrzyńskiego, ze względu na budowle hydrotechniczne, takie jak stopeń wodny Dęba i śluz na Żeraniu.

Geograficzne rozmieszczenie demonów wodnych jest słabo poznane mimo podjęcia przez J. Gajkę – redaktora Polskiego Atlasu Etnograficznego próby kartowania tego

zjawiska. Niestety badania terenowe nie objęły w wystarczającym stopniu obszarów Polski północno-wschodniej, gdzie ze względu na układ hydrograficzny Bugu i Narwi z dopływami istnieją dobre warunki dla bytowania demonów wodnych. Bohdanowicz (1995) wykończył jednak zebrany materiał do sporządzenia map rozmieszczenia wodników i rusalek w Polsce. Wynika z nich, że relacje o wodnikach są liczne w odcinku dolnego Bugu i Narwi, a opowieści o rusalkach są częstsze nad środkowym biegiem tych rzek, bliżej granicy z Białorusią.

W ludowych wierzeniach w demony przekazywano sobie także praktyczne sposoby ochrony przed mieszkańcami wodnych światów. Listę zasad, których przestrzeganie pomaga ochronić się przed wodnikami podaje (Bohdanowicz, 1995). Z tych zaleceń warto wymienić następujące:

- zakaz kąpeli przed dniem Św. Jana (24 czerwca),
 - zakaz kąpeli w dni świąteczne i niedziele, zwłaszcza w czasie gdy odprawia się w kościele msza święta,
 - zakaz kąpeli w miejscach przebywania wodnika, a więc na głębokiej wodzie, w miejscach gdzie tworzą się wiry rzeczne, przy ujściach dopływów do głównej rzeki.
- Analizując te zalecenia nie sposób odmówić im trafności i głębszego sensu. Także dzisiaj wchodząc do rzeki warto pomyśleć jaką temperaturę ma woda i czy miejsce kąpeli jest bezpieczne ze względu na prędkość prądu.

Próbą ożywienia legendy wodnika była postać Paskudy, wymyślona w latach 80. na potrzeby programu „Lato z Radiem”. W tamtych czasach Paskuda odżywała się ściekami, które w dużych ilościach płynęły Narwią i Bugiem. Poprawa stanu czystości obu rzek zmusiła jednak Paskudę do emigracji.

Demony wodne pozostają folklorystyczną osobliwością, którą odnaleźć można już tylko w literaturze etnograficznej. Miejsce dawnych wsi zajęły osiedla domów letniskowych, a wszechobecna telewizja skutecznie zaważadła wyobraźnię współczesnego pokolenia Polaków. Nad brzegiem rzeki dziś bardziej spodziewalibyśmy się spotkania Batmana lub Ogra niż wodnika i rusalki. Warto jednak przypomnieć dawne wierzenia w demony wodne, zwłaszcza wtedy gdy wakacje spędzamy nad Jeziorem Zegrzyńskim.

Artur Magnuszewski

LITERATURA

- Baranowski B., 1981, W kręgu upiórów i wilkołaków. Wydawnictwo Łódzkie, Łódź.
- Bohdanowicz J., 1995, Demony wodne w polskim folklorze (ujęcie przestrzenne). Rzeki T. 4, ss. 221-251.
- Etnografia Lubelszczyzny – demonologia ludowa na Lubelszczyźnie – Leksykon Lublin (<http://teatrn.pl/leksykon>).
- Klechdy, starożytne podania i powieści ludu Polskiego i Rusi, 1972, Zebrali i spisał Wójcicki K.W., Warszawa.
- Nieuważny A., Ostrowski K., Stępień T., Majewski L., 200 dni Napoleona. Od Pułtusza do Tylży 1806-1807. Przedsiębiorstwo Wydawnicze Rzeczpospolita, Warszawa.
- Pełka L. J., 1987, Polska demonologia ludowa, Warszawa.